

2015. augusztus

Trubnik

II. évf. 8. szám

KIIRTÓS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Pilisszentlászlóiak a nemzetiségi napokon, Szentendrén

2015. július 25-26 án, szombaton és 26-án vasárnap kerültek megrendezésre a Szentendrei Nemzetiségi napok. A magyarokon kívül a Szerb, Horvát, Cigány, Román, Lengyel, Görög, Zsidó és Szlovák Önkormányzatok képviselői vettek részt. A Duna-korzón sátrak nőttek ki, melyekben a nemzetiségi önkormányzatok kínálták információikat ténykedésükről és mindenekelőtt specialitásukat.

A szlovák sátor a látogatók gyomrának kedveskedő finomságokat kínált. Mindenekelőtt pogácsákat és juhtúrós sztrapacskát, melyek nagy sikert arattak!

Az információs sátrak mellé a rendezők kis pódiumot állítottak, amelyen a nemzetiségek művészi szinten adták elő saját énekeiket és táncaikat.

A Szlovákságot Pilisszentlászló Nefelejcs énekkara képviselte. Még szombaton léptek fel, mint a többiek. Tucatnyi éneket énekeltek, melyet a nagyérdemű közönség vastapssal jutalmazott.

Több mint két hétig nagyon magas hőmérséklet – kánikula uralkodott. Szombaton délután öt óraker, a program kezdete előtt villámlott, fújt a szél és esni kezdett. Szerencsére a Pilisszentlászlóiak jó időben a zápor előtt szerepeltek.

Gondolata a Szentendrei Nemzetiségi Napoknak igazán kiváló – nemes gondolat. Reménykedem, hogy idővel az elkövetkező években mindig jobb lesz.

Senváclavania na národnostných dňoch v Senondreji

V sobotu 25. júla a v nedeľu 26. júla 2015 usporiadali v Senondreji národnostné dni. Okrem Maďarov sa predstavili menšinové samosprávy Srbov, Chorvátov, Cigánov, Rumunov, Poliakov, Grékov, Židov, ale aj Slovákov. Na Dunajskom korze vyrástli kiosky, v ktorých jednotlivé národnostné samosprávy ponúkali informácie o svojej činnosti a predovšetkým špeciality. Slovenský stánok pripravil pre návštevníkov niečo pre potešenie žalúdka. Napiekli predovšetkým pagáče a oslíky. Skutočne zlatým klincom bola koštovka strapačiek s bryndzou. Boli vynikajúce!

Vedľa informačných stánkov organizátori postavili malé pódium, na ktorom jednotlivé národy a národnosti predstavovali svoje spevácke alebo tanečné umenie. Slovákov reprezentovali „senváclavské ženičky“ – spevácka skupina zo Senváclavu. Vystúpili ešte v sobotu, hneď ako druhí v poradí. Zaspievali pol tucta pesničiek, boli odmenené veľkým potleskom.

Viac ako dva týždne boli vysoké horúčavy. A práve v sobotu o 17 hodine, tesne pred začiatkom programu sa zablyslo, zafúkal vietor a začalo pršať. Našťastie Senváclavanky spievali v čase, keď búrka ešte len začínala. Myšlienka národnostných dní v Senondreji je skutočne vynikajúca. Dúfam, že počasie v budúcich rokoch bude len a len lepšie.

Jozef Schwarz

A Pilisi szlovákságról

A Magyarországon élő szlovákság egyik legismertebb régiója a Pilis, Dunakanyar jobb oldalán található. A pilisi hegyek adják a gyönyörű erdőséget az Esztergom-Komáromi és Pest - megyei 25 370 hektárnyi területnek, amelynek legmagasabb pontja a 756 m. tengerszint feletti magasságával a Dunántúli – középhegység Budapest és Esztergom közötti terület legmagasabb pontja. Elnevezése egyértelműen a szlovák ples (tar, kopasz) elnevezésből származik. Egy 1187-ben kelt dokumentum szerint: „silua...gue uulgo Ples nuncupatur.” Pilisnek már előtte a 9. században plesb, mint kopasz elnevezése volt. Ilyen elnevezése a szlovánoknál több hegynek is volt.

Természetesen nem tehetjük és nem is akarjuk vitatni más etnikumok és népek részvételét Pilis történelmének kialakulásában, de addig, amíg leginkább a magyarok és németek jelenléte tisztesen elismert, a szlovákok különböző indokok miatt eltűnedeznek az archívumok és könyvek homályában. Ugyanakkor ők voltak azok, akiket ezen a területen találtak az avarok és a hunok és később a magyarok. Pilisben és környékének való jelenlétét a szlovánoknak (természetesen a mostani szlovákok elődeinek) a megmaradt földrajzi elnevezések: Vysehrad (Visegrád), Ostrihom (Esztergom), Kostolec (Kestűc-Kesztölc), Cív (Piliscsév), Hut (Pilisszentlélek), Dimis (Dömös) stb. is tanúsítják. Igaza van tehát Papucsek Gergelynek, mikor megerősíti, hogy: „Mi pilisi szlovákok, nem valamiféle gyűntmentek, vagy kolonisták vagyunk. A mi elődeink már a 9. században itt éltek.”

Az más kérdés, milyen gyorsan (már abban az időben) asszimilálódtak elődeink, keveredtek más törzsekkel és etnikumokkal, mikor együtt alapították a többnemzetiségű magyar államot. Jelenlétüket nem csak a földrajzi elnevezések, de például a letelepedéshez szükséges eszközökkel, építmények tartozékaival is, amik átmentek a magyar nyelvbe: lopata - lapát, kosza - kasza, szeno - széna, szlama - szalma, oblok - ablak, komín - kémény, tanier - tányér és sokáig sorolhatnánk...

Mint lakói ennek a régióknak büszkéik lehetünk arra, hogy hosszú évszázadokon át éltünk itt közös királyainkkal. Nagyon jó példa erre az esztergomi születésű I. Szent István király intelme fiához, Imréhez írt intelme: „Az egynyelvű és egy erkölcsű királyság gyenge és törékeny”.

Pilis királyi székhelyhez való közelsége ideális hely volt a kolostoroknak, eleinte a cisztercieknek, bencéseknek, később a pálosoknak, Keszölcön, Pilisszentkeresztben, Pilisszántón, Pilisszentléleken és Pilisszentlászlón. A török hódoltság idején a szerzetesekkel együtt a jobbágyság is az ország északi területeire menekült, hogy 150 éves török uralmat követően visszatérjenek az elpusztult területekre. A kolostorok romjai körüli valamikori falvakban az új élet – az ország többi területeihez hasonlóan a Pilisben is Felső Magyarországról visszahúzódott lakosság által fellendült. Tehát joggal mondhatjuk, hogy nem kolonizálás, de a jelenlegi Szlovákia területére felhúzódottak leszármazottai érkeztek vissza.

A pilisi szlovák településeken egészen a 19. század végéig, sőt a 20. század derekáig döntő többségben szlovák plébánosok, kántorok és tanítók ténykedtek. Az asszimiláció csak akkor gyorsult fel, amikor magyarokkal helyettesítették őket. A pilisiek többsége azokban az időkben a magyar beszédet csak a templomban és iskolában hallotta. Azóta már felnőtt néhány generáció, amely elvesztéti elődei nyelvét, jelenleg mintha szlovákságunk anyanyelvét legjobb esetben, a templomban és iskolában hallaná. Mindezek mellett jelenleg már az anyaország felkarolása és a magyar állam támogatása sem tudja megállítani az asszimilációt. Hagyományainkat elődeinknek, önhibánkból, vagy azon kívül, sajnos bűnösen elfeledjük...

O pilíškych Slovákoch

Jeden z najvýznamnejších regiónov Slovákov v Maďarsku Pilíš sa nachádza na pravej strane Dunajského ohybu. Pilíške vrchy predstavujú krasové a dolomitové pohorie v Komárňansko-ostrihomskej a Peštianskej župe s rozlohou 25 370 hektárov a s najvyšším bodom s výškou 756 metrov n. m. Ide o najvýchodnejšiu časť Zadunajského stredohoria medzi Budapešťou a Ostrihomom. Názov pochádza jednoznačne zo slovanského slova pleš, je to aj priamo doložené z roku 1187: „silua... que uulgo Ples nuncupatur“. „Pilíš mal v 9. storočí podobu *Plešb. Bol to plešatý vrch. Takéto meno má u Slovanov viacej vrchov. Aj apelatívum pleš vo význame plešina, tonzúra na hlave prešlo do maďarčiny.“ (Šimon Ondruš) Samozrejme, nemôžeme a ani nechceme spochybniť účasť iných národov, národnostných či etnických skupín na vytváraní minulosti a súčasnosti Pilíša, avšak kým úloha Maďarov a Nemcov v tomto smere je všeobecne uznávaná, naši slovanskí a slovenskí predkovia z rôznych príčin akoby sa strácali v

zahmlených archívoch a historických dokumentoch. Pritom práve oni boli tí, ktorých na tomto území našli tak Avari, ako aj Huni či Maďari počas „obsadenia vlasti“. O prítomnosti Slovanov (samozrejme, aj predkov dnešných Slovákov) v Piliši a okolí svedčí celý rad dodnes zachovaných a používaných zemepisných názvov: Vyšehrad (Visegrád), Ostrihom (Esztergom), Kostelec (Kestúc-Kesztölc), Čív (Piliscsév), Hut (Pilisszentlélek), Dimiš (Dömös) atď... Pravdu má teda Gregor Papuček, keď tvrdí: „My, pilišski Slováci, nie sme tu nejakí prisťahovalci, či kolonisti. Naši predkovia tu žili už v 9. storočí.“ Inou otázkou je, ako rýchlo sa (už aj v tom čase) naši predkovia asimilovali, splynuli s inými kmeňmi či etnikami, keď spolu vytvárali od prvej do poslednej chvíle výrazne multikultúrny, viacnárodnostný uhorský štát. O ich autochtonnosti pritom svedčia nielen zemepisné názvy, ale napríklad aj tie časti nášho jazyka, ktoré po usadení sa Maďarov celkom logickým spôsobom prešli aj do maďarčiny: lopata - lapát, kosa - kasza, seno - széna, slama - szalma, oblok - ablak, komín - kémény, tanier - tányér a mohli by sme dlho pokračovať...

Ako obyvatelia tohto regiónu môžeme byť hrdí nato, že dlhé stáročia práve tu žili aj naši spoloční (uhorskí, teda nielen maďarskí, ale aj slovenskí) králi, počnúc ostrihomským rodákom, svätým kráľom Štefanom I., od ktorého ani na tomto mieste nemôžeme necitovať jeho snád' najslávnejší výrok adresovaný synovi Imrichovi ako mravné ponaučenie: „...kráľovstvo jediného jazyka a jediného mravu je slabé a krehké“.

Piliš v blízkosti kráľovského sídla bol ideálnym miestom pre kláštory, spočiatku cisterciánske, benediktínske, neskôr pavlínske - v Kestúci, Mlynkoch, Santove, Huti a Senváclave. Počas tureckého panstva spolu s mníchmi aj poddaní zutekali do severných končín krajiny, aby sa po 150-ročnej osmanskej nadvláde čiastočne vrátili do spustošených krajov. Nový život okolo rumovísk kláštorov a v niekdajších dedinách - podobne ako v mnohých iných častiach krajiny - aj v našom Piliši sa rozbehol vďaka slovenským usadlíkom z Horného Uhorska, teda z dnešného Slovenska. V prípade našich obcí preto môžeme hovoriť nie o kolonizácii, ale vyslovene o znovuosídlení.

V pilišských slovenských osadách až do konca 19., resp. do začiatku 20. storočia pôsobili prevažne slovenskí kňazi, kantori a učelia. Asimilačný proces sa zrýchlil až potom, keď ich vystriedali maďarskí. Väčšina Pilišanov toho času maďarčinu počula len v kostole a škole. Odvtedy už vyrástlo niekoľko generácií, ktoré charakterizuje strata pôvodného materinského jazyka a dnes už akoby slovenčinu počuli naši ľudia v tom lepšom prípade aspoň v škole a v kostole. Podľa všetkého dnes už ani podpora materskej krajiny a maďarského štátu nedokáže zastaviť proces asimilácie. Tradície svojich predkov, z vlastnej či nevlastnej viny, žiaľ, hriechne zabúdame...

Rudo Fraňo

Észrevételezés

A Szentendre város által szervezett sikeres nemzetiségi rendezvénnel kapcsolatban a **Magyar Nemzet** napilap **A kreatív tartalék** c. cikkből idézek:

*Először szenteltek mini fesztivált a nemzeti kisebbségeknek Szentendrén c. cikket olvastam..”*A Budapesten, a XVIII. kerületi lengyel kisebbségi önkormányzat támogatásával működő csoport tagjai részben lengyelek, részben olyan magyarok, akiket érdekel a lengyel néptánc. Az együttes legtöbb tagja fiatal..”

Ezt követően viszont fennakadt a szemem az alábbi szövegen:

„A Nefelejcs Szentendrei Szlovák Énekegyüttes ezzel ellentétben idősekből áll: a kör szentendrei, de a tagok mind Pilisszentlászlóról származnak. A repertoáron magyar és szlovák, illetve mindkét nyelven létező dalok szerepelnek. Népdalok mellett himnuszokat is énekelnek, mint az Uram áldd meg ezt a földet kezdetűt, amellyel minden műsorukat elkezdik.” A fenti szövegből, hogy az énekkar idősebbekből áll, az valóban igaz.

Az viszont, hogy a kör szentendrei, fatális elírás. A Nefelejcs, Pilisszentlászlói Nemzetiségi Énekkar. Tagjai pedig ténylegesen is Pilisszentlászlói lakosok.

Az elírástól függetlenül büszkéek lehetünk arra, hogy országunk egyik legtekintélyesebb napilapja is megemlítette derék asszonyainkat.

Franyó Rudolf

ALAPÍTÓ

Gondolatok Szent István királyról

Géza után a fejedelmi trónra fia Vajk, aki kereszténységben az István nevet kapta, amely görög szóból származik és jelentése dicsőséggel övezett lépett. Születésekor a birodalmat sok veszély fenyegette. Előbb saját pogány rokonainak ellenállását kellett letörnie. Legjobban a somogyi fejedelem, Koppány fenyegette. Az ősi jogra való hivatkozással jogot formált a hatalomra. Igényét a fejedelmi trónra Saroltával, Géza özvegyével és István édesanyjával történő házasságával próbálta megerősíteni. Minden elégedetlent összegyűjtött és Esztergomba vonult. A fiatal uralkodónak alig sikerült elszöknie. Átkelt a Dunán és a Garam partján tábort épített. Segítséget a szlovák hatalmasságok, Pázmány és Hont saját csapataikkal nyújtottak. A döntő ütközet Veszprém mellett zajlott le, Koppány vereséget szenvedett, foglyul ejtették és megölték (felnégyelték). I. Istvánnak ezután el kellett hárítania a Cseh és Lengyel király támadásait. Uralkodása alatt elterjedt és megerősödött az országban a kereszténység. A régi Nagy Morva Birodalom tapasztalatai alapján az ország irányításában sok reformot vezetett be. 1000. december 25-én II. Szilveszter pápától megszerezte a koronát.

I. István király alapítója volt a soknemzetiségű államnak. Feleségül Gizellát, a bajor fejedelem leányát vette el, akivel együtt elterjesztette a kereszténységet.

Pázmány és Hont

A leendő király I. István fejedelmi székhelyén, Nyitrán tartózkodott, ahol megismerkedett a szlovák Pázmány és Hont főispánokkal. Mindkettőjüknek már akkoriban jelentős örökölt birtokaik voltak. Mikor a Koppány elleni harcban a fejedelemnek segítséget nyújtottak, I. István őket terjedelmes birtokkal ajándékozta meg. Némelyek belőlük áttértek a jelenlegi Magyarországra. Az utódok általában elmagyarosodtak, de sokan öntudatukat a középkor végéig megőrizték..

Fejedelmévé lett megválasztva. Ez az elnevezés az egész világon a mai napig használatos”. Egyéb források alapján az elnevezés a hét törzs egyikéből, Onugur-Ongriból származik:

I. István és korának eseményei

- I. István 975 körül, Esztergomban született.
- Már ötévesen, édesapjával együtt, bajor hittérítők megkeresztelték.
- 995-ben házasságot kötött a bajor fejedelem leányával, Gizellával, aki Magyarországra felfegyverzett lovagokkal érkezett. Azok Pázmány és Hont csapataival segítették diadalra I. Istvánt Koppány katonasága felett.

- I. István, mint nagyfejedelem, 997-ben jutott hatalomhoz. A következő évben zajlott le a döntő ütközet Koppány fejedelemmel.

- 1020-ban I. István a nyitrai fejedelemséget fiának Imre hercegnek adományozta.

- 1031-ben I. István a bajorokkal békeszerződést kötött, ezzel közöttük befejeződtek a hosszú évekig tartó csatározások és Magyarországon békésebb idők következtek.

- 1031-ben a király fia, Imre herceg, meghalt (vadászat közben leesett a lóról) I. István Nyitrára saját rokonát-Vazult nevezte ki.

- I. István király 1038. augusztus 15 - én halt meg. A székesfehérvári bazilikában temették el.

- 1083-ban, mint Magyarország első királyát szentté avatták.

Hogyan jött létre a magyar elnevezés?

Anonymus krónikája – a forrást írásba foglalta – előadja, hogy Ungvár, amely a jelenlegi Kárpát-Ukrajnában található, amelyet bevettek, az ura I-altáji törzsnek lett elnevezve. Ebben a krónikában a nagy műveltségű névtelen jegyzője II. Béla királyi udvarának, azt írja, hogy a nagy lakoma után, ami következett: „negyedik napon Álmos fejedelem összehívta a tanácsot, esküt vett tőlük és még életében fiát, Árpádot fejedelemmé megválasztatta”.

Tovább a krónika előadja: „Árpád, Ung név alapján, amelyet minden harcosa így nevezett Ungaria (Hungária)

Harc Koppánnyal

(A képes krónika szerint)

„Koppány vérfertőzéssel házasságra akart lépni Szent István király édesanyjával. Szent Istvánt megölni és a fejedelemséget hatalmába keríteni. Koppány somogyi fejedelem volt. Szent István tehát összehívta a nemességet és Szent Márton közbenjárását kérve, fohászkodva könyörgött Isten irgalmasságáért. Azután összegyűjtötte a katonaságot és elébe ment az ellenségnek. Előtte a Garam folyónál karddal felövezték és ott Hont és Pázmány főurakat testőröknek, kinevezte. A csata elkezdődött, mindkét oldalon kitartóan küzdöttek, de hála Isten kegyelmének, István dicsőséges diadalt aratott Isten irgalmasságáért”.

Emlékezetes szavak

István erkölcsi intelmei fiához, Imre királyfihoz:
 „Az egynyelvű és egy erkölcsű királyság
 gyenge és törékeny!”

Sviatok Cyrila a Metoda si v Štúrove pripomenuli aj Senváclavania

Matičiari zo Štúrova si tradične pripomínajú štátny sviatok sv. Cyrila a Metoda bohatým kultúrnym programom na pešej zóne. Aj tohto roku v nedeľu 5. júla. Podvečer o 18. hodine odhalili pamätnú tabuľu dlhoročnému obyvateľovi Štúrova – drevorezbárovi Jozefovi Ostrovskému. A večer o 19. hodine, keď už horúčavy trochu ustúpili začal kultúrny program na pódiu v centre mesta na pešej zóne.

Divákom na úvod priblížili životy patrónov Európy sv. Cyrila a Metoda a ich dielo. Nasledovali vystúpenia miestnych matičiarov zo Štúrova – Výborníkov. Najviac vystúpení bolo spoza hraníc. Z Mlyniek a zo Senváclavu. Mlynčania sa predstavili pávim krúžkom, ktorý zaspieval vojenské piesne. Mladší členovia súboru z Mlyniek predstúpili pred publikum so sakrálnymi pesničkami. Nás Senváclavanov potešilo ako vždy vystúpenie „senváclavských ženičiek“, Nefeľejč krúžku miestnej národnostnej samosprávy zo Senváclavu.

Všetci účinkující boli ocenení dlhotrvajúcim potleskom.

Po skončení programu sa účastníci presunuli do Matičného dvora, kde si pochutili na dobrom jedle pripravenom ochotnými matičiarmi. Štúrovčania a Slováci z Piliša, predovšetkým zo Senváclavu a Mlyniek čoraz viac prejavujú svoje vzájomné priateľstvo konkrétnymi činmi. Je na ošoh obom stranám.

Jozef Schwarz

A Cyrill és Metód ünnepre Párkányban a Pilisszentlászlóiak is megemlékeztek

A Párkányi Slovenská Matica tagjai a Szent Cyrill és Metód állami ünnepről tradicionálisan gazdag programmal emlékeznek meg a gyalogos zónán.

Idén július 5-én vasárnap 18 órakor leleplezték a hosszú évekig Párkányban lakó fafaragó Jozef Ostrovsky emléktábláját. Ezt követően 19 órakor, mikor a nap sugarai már kevésbé tűztek, megkezdődött a kulturális műsor a gyalogos zónán felállított színpadon.

Bevezetésként a nézőknek Szent Cyrill és Metód, Európa patrónusainak életét és alkotását méltatták. Ezt követően a Párkányi Slovenská Matica – Vyborník együttese lépett fel. A legtöbb fellépés, a határon túlról érkezők által történt.

Pilisszentkeresztről és Pilisszentlászlóról.

A pilisszentkereszti Páva-kör katonadalokat adott elő. A pilisszentkereszti Ifjúsági Együttes szakrális énekekkel lépett a publikum elé. Minket a pilisszentlászlóiakat Nefeľejcs énekkarunk asszonyai vigasztaltak fellépésükkel. Minden fellépő hosszan tartó tapssal lett jutalmazva.

A program befejezését követően a jelenlévők átvonultak a Slovenská Matica épületének az udvarába, ahol a szervezet önkéntesei által sült - főzött finomságokból fogyasztottak. Párkányiak és szlovákok a Pilisből,

mindenekelőtt pilisszentlászlóiak és pilisszentkereszti egyre több közös rendezvényt tartanak, amelyek erősítik a barátságot és így minden résztvevőnek javára válnak.

Észrevételezések a Képviselő-testület 2015. július 27. tartott üléséről

A kormány 1464/2015.(VII. 15) határozatának 1. melléklete szerint Pilisszentlászló jogosult 150 millió támogatási összegre pályázni.

Elnyert pályázat esetén középületeink energetikai fejlesztése valósítható meg.

A Képviselő-testület 2015. július 27-i ülésén napirendre vette a pályázat beadását. Megjelent néhány érdeklődő helyi lakos, hiszen mégiscsak 150 millió Ft-ról van szó. A legnagyobb meglepetésre, azonban a nyilvánosság kizárásával született valamilyen döntés, amit jelenleg nem ismerünk. (Volt olyan lakótársunk, aki eközben rosszul lett a községháza udvarán)

Nesze neked demokrácia, újabb pofon a választóknak! Vajon mi lehet az oka a nagy titkolódzásnak?

A kormányhatározat szerint a pályázatot legkésőbb 2015. augusztus 31-ig be kell nyújtani. A pályázat befogadásának feltétele a közbeszerzési eljárás lefolytatása és a nyertes kivitelezővel történő szerződés megkötése, projektmenedzser és műszaki ellenőr kiválasztása, stb.

Ennek megvalósítása elsősorban a rövid határidő miatt rendkívül nehéz és bonyolult feladat.

Tekintettel arra, hogy Pilisszentlászló Önkormányzata elég sajnálatos módon nem rendelkezett KÖZBESZERZÉSI SZABÁLYZATTAL és éves közbeszerzési tervvel, némi bonyodalmat okozott a minősített többség biztosítása.

Rudolf János képviselő úr határozottan és bölcsen azt az álláspontot képviselte, hogy nem szabad a polgármesternek olyan jogkört biztosítani, amely szerint 25 millió Ft felhasználása tekintetében egymaga dönthet. Tekintettel arra, hogy polgármesterünk Rudolf János képviselő úr, módosító indítványát nem fogadta be név szerinti szavazásra került sor. Ennek az lett az eredménye, hogy Vanyák Imre képviselő úr elvtelenül 5 perccel megelőző álláspontját megváltoztatta és megszavazta azt, hogy Tóth Attila polgármester úr a Képviselő-testület nélkül is dönthet.

Fentiek és az előterjesztés alapján a Képviselő-testület nettó 3 millió Ft keretösszeget szavazott meg polgármesterünknek arra, hogy készítse, elő azt a pályázatot mely szerint felújításra kerülnek az alábbi középületeink!!!

(hőszigetelés, nyílászárók cseréje), Vadvirág Óvoda, Kékvölgy Waldorf Iskola, Polgármesteri Hivatal és a Sportöltöző.

A kérdés csak az, mi lesz a sorsa azoknak az elmúlt évben beépített modern ablakoknak, ajtóknak, kazánoknak és épületszigeteléseknek, amire sok-sok millió Ft lett elköltsve a mi pénzünkéből. Tisztázni kellene továbbra azt is, hogy dr. Illés György részéről aláírt Waldorf Iskola használati szerződés eddig elismert beruházásainak milyen pénzügyi vonzatai lehetségesek a későbbiekben.

A jelenlegi Képviselő-testület megválasztása előtt tiszta közéletet, nyilvánosságot ígért. Az elmúlt közel egy év után megállapítható, cinikusságban, az emberek félrevezetésében verhetetlenek.

A hatalmi gög a mindentudás ilyen jellegű képviselete párját ritkítja nem csak szűkebb környezetünkben, hanem Magyarországon is.

Dombai József

Franyó Rudolf ELBESZÉLÉSEK A PILISBŐL c. készülő könyvéből

Az erdész lánya

Halálos tévedés

3. befejező rész

Megfordult és nekivágott, vissza a második patak melletti rejtekhelyére. A következő napot is ott töltötte. Ekkor már elfogyott neki az amúgy is módjával fogyasztott élelme. A következő nap már megvárta, hogy besötétedjen.

Fogta a Márton bácsitól kölcsönkért puskát és az erdészház felé vette útját. A vén bükkfák lombjai alatt lévő farönkre ült. Szemeivel az erdészház felé nézett. A pitvar külső deszkaborítású deszkaajtaja kitárva, a becsukódás ellen tuskóval kitámasztva. A belső aprótáblás üvegezésű ajtón át a petróleumlámpa gyenge fényét látta kiszűrődni.

Sóvárgó szemeivel Julkát kereste. Nagyon szeretne volna látni, annyira, hogy az szinte már fáj.

Hiszen őmiatta nem vonult be katonának. Gondolataitól felhevülve, kikerülve a csendőrpihenő kunyhót, egyre közelebb merészkedett a kerti kapuhoz. Az erdészház melletti cselédszobából hangos énekszó hallatszott. A szomszéd faluból való favágók, akik csak hétvégeken járnak haza, dalolgattak. A kerti kapuhoz érve átemelte annak kallantyúját belökvé azt az udvar felé igyekezett. A tornácfeljáró három lépcsőjét két lépéssel átugorva a konyhaajtóhoz ért.

A belső üvegezett ajtót nagy lendülettel kirántva benn termett a konyhában.

Julka édesanyja éppen a téglából készített sparheltben a tüzet szította. A zajtól és a hűvös levegőtől hátra fordult, felkiáltott, és leejtette a kezében lévő piszkavasat. Az erdész, aki az asztalnál ülve pipáját tömködté, ledermedt.

Julka, aki a tűzhely mellett lévő sámlin varrogatott, felsikoltva a szobába rohant.

- Szép jó estét! – köszönt jó hangosan Márton.

- Néked is! – mondta hebegve Julka édesapja. Márton a választ meg sem várva belépett a szobába. Az erdész hamar feleszmélt:

- Rohanj a csendőrkunyhóba, jöjjenek azonnal!

Az asszony kiosont. Márton, berontva a szobába, Julkát remegő térdekkel a sarki lócán ülve találta.

- Nem is örülsz nekem, kedves Julka? Mondj valamit!

Julka a félelemtől remegve hallgatott. Márton mellé ült a lócára. Puskáját lába közé tette.

- Minek örüljek? – mondta remegő hangon Julka.

Márton nem talált szavakat. Julka kiáltozva mondta:

- Menj innen! Elfogató parancs van kihirdetve ellened.

Itt vannak a cselédházba a favágók, szilaj, erős emberek.

Nem bírsz el velük. A csendőrzárór is bármelyik pillanatban itt lehet... Menj, Márton! Könyörülj rajtam!

- Te talán könyörültél rajtam? Igen?

Márton az izgalomtól remegő hangon kérte Julkát:

- Adj egy darab kenyeret, két napja semmit nem ettem.

Julka engedve a kérésnek, felállt és az ajtó felé ment. Mielőtt hozzáért volna a kilincshez, az ajtó kivágódott.

Az ajtóban két csendőr kémlelt be. Az egyikük Julkát félretolva be akart menni a szobába. Ekkor Márton puskáját felemelve, annak tusájával ráütött a lámpára, majd gyorsan az ablakhoz szökött, kirántotta az ablakszárnyat és a virágos kertbe ugrott. Kint hideg szellő fújdogált, amelytől arca kipiroslott.

Bent a házban ordítozás, zaj, a konyha ajtaja kivágódott.

Márton könnyedén átlendült az erdő felőli alacsony sövénykerítésen. Puskáját erősen megmarkolva a patak felé rohant.

Mögötte üldözői hangját hallotta:

- Állj meg Márton! Állj, mert lövök!

Márton a hangjáról felismerte Garamszegi csendőr hangját. Rögtön lövésre emelte puskáját, megfordult és csak úgy vaktában elsütötte.

Válaszul a csendőr is tüzelt. Márton éppen egy kidőlt fát ugrott át mikor vállát fájdalom égette. Kínját leküzdve csőre töltött és az első

feltűnő alakra célozva lőtt. A lövést követően hallotta Garamszegi kiáltását:

- Eltalált! A combomat érte, nagyon fáj! Márton a patakon átrohanva nem érezte a felcsapódó vizet. Mögötte a másik csendőr és a favágók dobaja hallatszott.

Márton visszafordulva, telihold lévén, jól látta az utána rohanó alakokat. Golyók süvítettek el mellette. Sikerült a patak túloldalán lévő dombra felkapaszkodnia. Onnét célzott és a csendőr felé lőtt. Üldözői lemaradtak. Mikor biztonságban érezte magát, megtapogatta hóna alatti sebét. A golyó, ugyan csak súrolta, de így is erősen vérzett.

Rátapasztotta zsebkendőjét, majd erősen rászorította. Visszament a vadetetőhöz és ott töltötte az éjszakát. Másnap még hajnalban világosság előtt elbotorkált a patakhoz és ott a patak menti cserjésbe bújt.

Sokáig feküdt ott. Gyötörte az éhség.

A patak túloldalától nyugatra eső forráshoz favágók mentek kulacsaikba vizet tölteni. Márton könyökére támaszkodva figyelte őket. Fájdalom nyílalalt bal vállába.

Julka édesanyját látta közeledni a forráshoz. A hosszú sárgaszínű bekecsében, a hideg szél ellen nagy fejkendőjével arcát is bebugyolálva közeledett. Márton dühtől és fáradtságtól remegő kezével puskáját csőre töltötte. Jól szemügyre vette a célt.

Igen, csak neki van ilyen bekecse.

- Nesze, te dög, amiért rám hívtad a csendőröket!

Lövés hangzott, de nem talált. Az asszony a vödöröket elhagyva az erdészház irányába szaladt.

- Ezt elhibáztam! – mondta bosszankodva és gyorsan újratöltött.

Ismét lőtt. Julka anyja elterült a harasztban.

Márton lecsúszva a partról, átgázolt a patakon, odaért áldozatához, lehajolt és lehúzta a kendőt a letakart arcáról.

Az összehúzódott vérrel áztatott testből Julka üvegesedő szeme meredt rá. Julka ment vízért édesanyja bekecsében.

Márton mikor erre rádöbbsent, felordított, majd ráborult a mozdulatlan összekucorodott testre.

Mire kissé felocsúdott, feldühödött, kezükben fejszéiket lóbáló favágók közeledését látta.

Nem habozott, utolsó töltényét csőre töltötte, puskája csövét szájába helyezve lőtt...

Vencuvanie na Vyšehrade

V sobotu 18. júla 2015 o 11. hod. zorganizoval Slovenský inštitút v Budapešti slávnostné kladenie vencov pri pamätnej tabuli významného činiteľa slovenského kultúrneho života v Uhorsku v 19. storočí, kňaza Jozefa Karola Viktorína (1822-1874). Spoluorganizátormi pietneho aktu boli Slovenská samospráva VIII. obvodu v Budapešti, mesto Vyšehrad a miestne Múzeum Mateja Korvína. Prečo si pripomíname túto osobnosť a dokonca aj na stránkach Trubníka?

Mnohí z vás poznajú biely pamätník v podobe písmena týčiaci sa tesne pod Fellegvárom. Bol postavený práve na počesť Jozefa Viktorína. Okrem toho že bol významný slovenský dejateľ veľkou mierou sa pričínal o obnovenie zašlej slávy Vyšehradu, prvý upozornil na rozrúbené pamiatky a pričínal sa o ich odkrytie. Vo Vyšehrade pôsobil ako kňaz 10 rokov. Na jeho popud postavili aj novú školu, na priečelí ktorej má dnes pamätnú tabuľu. A na miestnom cintoríne je aj pochovaný.

Vyšehrad je najbližším susedom Senváclavu. Aj my Senváclavania si pravidelne pripomíname jeho duchovné a kultúrne dielo. Kniha Sprievodca slovenským Pilíšom, ktorá uzrela svetlo sveta práve na Senváclave upozorňuje na túto osobnosť. Pravidelne sa zúčastňujeme všetkých pietnych spomienok pri pamätnej tabuli, pri jeho hrobe a na ďalších miestach. Aj tohto roku si uctil pamiatku Jozefa Viktorína tiež v mene Senváclavanov autor týchto riadkov Pilíšan voľbou Jozef Schwarz.

Koszorúzás Visegrádon

2015 július 18-án szombaton 11 órakor a Budapesti Szlovák Kulturális Intézet ünnepélyes koszorúzást rendezett Viktorín Károly József (1822-1874) plébános, a 19. századi Nagy Magyarország

kulturális életének jelentős személyének tiszteletére.

Az ötödik rendezvénynek társszervezői: Budapest VIII. kerület Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat, Visegrád Város Önkormányzata és a helyi Korvin Mátyás Múzeum.

Miért említjük ezt a személyiséget a Kürtös – Trubník oldalain is?

Sokan ismerik az olvasók közül a Fellegvár alatt lévő fehér V alakú emlékművet. Az emlékmű Viktorin tiszteletére épült. Azon kívül, hogy jelentős történész volt, nagyban hozzájárult Visegrád dicsőségének felismeréséhez.

Elsőként hívta fel a figyelmet a romok megőrzésére, megakadályozta azok széthordását. Visegrádon plébánosként szolgált tíz évet. Ösztönzésére építették fel az új iskolát, azon a helyen ahol most az emléktáblája van elhelyezve. A helyi temetőben van eltemetve.

Mi szentlászóiak is rendszeresen emlegetjük az ő lelki és kulturális alkotásait a Barangolás a szlovák ajkú Pilisben, c. könyvben, amely Pilisszentlászón látott napvilágot is felhívja a figyelmet Viktor Józsefre. Rendszeresen részt vettünk, az évenként megrendezett öt rendezvényen a táblánál és más helyeken. Ebben az évben is megtisztelte Pilisszentlászó nevében a Viktorin iránti megemlékezést e sorok szerzője Jozef Schwarz, aki pilisinek vallja magát.

Impresszum:

A szerkesztőség címe:

2009 Pilisszentlászó, Petőfi S. u. 55.

Felélős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu

Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Nyomda, nyomdai előkészítés: Technova 2004 Kft.

technovaszentendre@gmail.com • 06 30 280 5189

Megjelenik havonta

Iktatószám: CE/15092-2/2015